

Forord

Hvert år når redaktionsgruppen mødes for at påbegynde arbejdet med at lave årsskriftet, er der livlige diskussioner. Hvad skal temaet være? Er der aktuelle diskussioner omkring kirkegården, der kunne være et interessant afsæt? Eller er der spændende personer, der har markeret sig med et særligt arbejde eller synspunkter i den offentlige debat, der kunne danne baggrund for artikler? Dette er nogle af de spørgsmål, der naturligt melder sig i den første fase, hvor tema, artikelindehold og skribenter bliver indkredset.

I år samlede vores diskussioner sig hurtigt om kirkegårdens mangfoldige udtryk. Og dette skal ikke bare forstås således, at kirkegårdene er forskellige alt efter om de ligger på landet eller i byen, ved den jyske vestkyst eller på Midtfyn, i hovedstadsområdet eller i Sønderjylland. Vi talte i redaktionsgruppen også om, hvor forskellig vores opfattelse af, og syn på en konkret kirkegård er, alt efter hvilken faglig baggrund vi har. Dette gav ideen til dette årsskrift, hvor vi har valgt at tage udgangspunkt i én kirkegård og lade en række forskellige personer komme til orde og forholde sig mere eller mindre direkte til denne kirkegård. Landskabsarkitekten, stenhuggeren, sociologen, kulturforskeren, museumsinspektøren, kunsthistorikeren og kirkehistorikeren giver her hvert deres bud på, hvad der gør kirkegården til et særligt sted.

Vores valg faldt på Søllerød Kirkegård, der ligger i Søllerød ca. 20 kilometer nord for København. Valget var ikke tilfældigt, men vi kunne selvfølgelig lige så vel have valgt mange andre af landets smukke og spændende kirkegårde. Når vi valgte Søllerød Kirkegård skyldes det, at særlig mange repræsentative træk ved den danske kirkegård er at finde her. Som man vil kunne læse i de forskellige bidrag har Søllerød Kirkegård både træk af landsbykirkegården og bykirkegården, der er fine eksempler på meget forskelligartede gravmæler og en righoldig kirkegårdskultur. De mange udvidelser, der har fundet sted fra begyndelsen af 1800-tallet til i dag, er alle gennemført med en fin sans for helheden, således at nytænkning er blevet introduceret med respekt for historien. Kirkegården fremstår derfor som et skoleeksempel på de forskellige tendenser, der har præget de sidste 200 års kirkegårdskultur, både hvad angår anlæg og monumenter.

Artiklerne belyser hver især forskellige aspekter af kirkegårdens historie og udvikling. Efter at bidragene var blevet

indleveret til redaktionen, satte redaktionsgruppen de forskellige skribenter stævne i Søllerød en dejlig augustdag. Her blev diskuteret en række af de synspunkter, der dukker op i artiklerne, og det hele blev samlet i en kort og koncentreret form. Det er den samtale, der også findes i Årsskriftet.

Som noget nyt har vi lavet en bogliste, der gerne skulle blive et tilbagevendende og opdateret indslag i Årsskriftet. Her findes de seneste års udgivelser, der omhandler kirkegårds-litteratur. Hovedvægten er lagt på danske bøger, men der er også medtaget et par væsentlige udenlandske. I Årsskriftet findes også en fyldig omtale af Birgitte Kraghs seneste, og meget anmelder roste, bog "Til jord skal du blive – en oversigt over dødens og begravelsens kulturhistorie i Danmark 1780-1990", der udkom foråret 2004.

Årsskriftet 2004 skulle derfor gerne være spændende læsning, der måske også kan tjene til inspiration i arbejdet med andre kirkegårde. Sidst men ikke mindst vil vi gerne benytte lejligheden til at rette en særlig tak til kirkegårdsinspektør ved Søllerød Kirkegård, Keld Blichert Petersen, der hele vejen igennem processen har vist stor velvilje i forhold til projektet og været imødekommende i enhver henseende – også hvad angår tilvejebringelse af historisk materiale og illustrationer sammen med Søllerød Museum.

Anne-Louise Sommer, oktober 2004